

JAUNĀIS CELŠ

AGROFIRMAS «SARKANIS OKTOBRIS» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

PANORĀMA

TEMPUS NOSAKA LAIKS!

Par spriegu sacensību

MEHANIZATORU SOCIĀLISTISKĀS SACENSĪBAS NOTĒIKUMI 1989. GADA PAVASARA LAUKU DABOS.

Rezultātus par sezonu apkopo atkarībā no maiņu normu izpildes, rēķinot uz vienu traktoru, darba kvalitātes, traktora un piekabes inventāra tehniskā stāvokļa, mehanizatora disciplinētības, kā arī atkarībā no traktoru markām.

Augsnes sagatavošanā — trīs pirmās ritentraktoru un trīs labākās vietas kāpurķēžu traktoru grupā, minerālmēsli iestrādē — trīs vietas ritentraktoru grupā. Pavasara sējā (graudaugi, kartupeļi, sakņaugi, kukurūza, līni) — pa trim labākajām vietām ritēņu un kāpurķēžu traktoru grupā.

Prēmijas saņems visi mehanizatori, kuri piedalīsies augsnes gatavošanā un graudaugu sējā, ja augsnes sagatavošanā nedēļas laikā izpildīs vismaz septiņas, minerālmēsli iestrādē — astoņas un sējā — sešas maiņu normas, rēķinot rubļi par katru izpildīto normu.

Darba rezultātus apkopos sezonas beigās, pirmo triju vietu ieguvēji saņems kolhozagrofirmas «Sarkanais Oktobris» piemiņas vimpeli, valdes, partijas komitejas un arodkomitejas Goda rakstu, attiecīgi 60, 50 un 35 rubļus lielas prēmijas.

Par izstrādes normu pārsniegšanu, augstā kvalitātē un laikā sagatavotu augsni un visu kultūru sēklu iestrādē noteikta 30 procentus liela papildmaksa.

Sacensības gaita tiks atspoguļota uzskatāmajā agitācijā.

Ar tādu pamatmērķi 4. aprīlī notika agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolhoza mehanizatoru, sējas darbos iesaistīto šoferu, ekonomistu, agronomu un citu sējas darbu organizatoru kopējā sanāksme.

Agrofirmas ģenerāldirektora vietniece, galvenā agronome Sofija Vjakse informēja par tiem priekšdarbiem, kurus paveicis agronomiskais dienests, lai sēja noritētu pēc zinātnes un labākās pieredzes paraugiem. Katram laukam atbilstoši tā agrofonomam izstrādātas optimālas minerālmēsli, piemērotāko kultūru un šķirņu izsējas normas. Sogad ekonomiskāk jārikojas ar minerālmēsliem un citām ķimikālijām.

— Strādājiet tā, lai pašiem būtu prieks par savu darbu, — viņa aicināja mehanizatorus. — Jūs taču zināt, ka no tā, kā būs veikta zemes apstrāde un sēja,

daudzējādā ziņā atkarīga arī raža un mūsu darba koprezultāts.

Uzturēt šo vienas komandas, viena saliedēta un savstarpēji saistīta kolektīva izjūtu saspringtajās sējas dienās aicināja arī visi pārējie runātāji, īpaši agrofirmas ģenerāldirektors Romualds Kavinskis.

Vārds tika dots augu aizsardzības agronomam Verai Abajevai, ražošanas iecirkņu priekšniekiem Voldemāram Adamovičam un Fjodoram Gromovam, galvenajam inženierim Valērijam Unžakovam un citiem sējas darbos iesaistītajiem vadītājiem. Savus priekšlikumus izteica arī mehanizatori. Pretenzijas saistījās galvenokārt ar stabilitu un taisnīgu darba normu noteikšanu, ar sējas ritmiskumam traucējošu faktoru novēršanu darba organizācijā un agrotehnikā, ar labvēlības atmosfēras uzturēšanu. Jau priekšlikumu uzklaušī-

nas gaitā tika pieņemti operatīvi lēmumi trūkumu novēršanai.

Sanāksme apliecināja, ka mehanizatori gatavi aptuveni 1500 hektārus lielo sējplatību pieveikt apmēram desmit dienās. Pavasara darbi jau rit pilnā sparā — kultivēšana, minerālmēsli iestrādē. 31. martā otrajā iecirknī uz lauka izbrauca pirmā sējmašīna (attēla).

Mehaniatori izteica arī citus priekšlikumus — piemēram, kolhoza 40 gadu jubileju svinēt Ligo dienā — 23. jūnijā. Kolhoza valde būs priecīga uzklaušīt ierosinājumus svētku scenārijam, lai svinības izdotos krāšņās un atmiņā paliekošas. Kā kopsavilkums izskanēja R. Kavinska atziņa: — Mūsu cilvēki ir ļoti talantīgi, jādod tikai iespēja daudzveidīgi izpausties viņu daudzpusīgajām spējām.

L. LAUCE

Mākslas dienām aizejot

Ar akvareļu izsoli rajona kultūras namā noslēdzās Mākslas dienas Preiļos, ko pirmajās trijās aprīļa dienās sarīkojušas trīs T. Zaļkalna Valsts Mākslas akadēmijas nesenās absolventes, jaunās mākslinieces Laila Balode, Inta Bērente un Māriete Sulce. Viņu darinātos akvareļus iegādājās agrorūpnieciskā apvienība «Preiļi», Dzeržinska kolhozs un citas rajona saimniecības, kā arī vairāki individuālie. Tāda izsole bija sarīkota pirmo reizi un, kā liecināja aktivitāte tās gaitā, iepaikās preiļiešiem. Daļa iegūto līdzekļu pārskaita kultūras fondā.

Nedaudz par autorēm.

Laila Balode — rīdziniece, dzimusi 1959. gadā, mācījies Jana Rozentāla mākslas vidusskolā bet pēc tam — Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas grafikas nodaļā, to beigusi 1984. gadā. Darbu izstādēs republikā, Vissavienībā un ārvalstīs piedalās kopš 1980. gada. Strādā akvareli, grafikā, scenogrāfijā, grāmatu grafikā, audzina dēlu.

Inta Bērente — jaunākā no viņām, dzimusi 1960. gadā, tāpat rīdziniece. Jana Rozentāla mākslas vidusskolas un LVMA grafikas nodaļas absolvente 1984. gadā. Izstādēs republikā, valstī un ārzemēs piedalās no 1981. gada. Strādā akvareli, plakātā, Ex libris, mil autosportu.

Māriete Sulce — dzimusi 1958. gadā Bauskā, bet Rīgā tāpat beigusi J. Rozentāla mākslas vidusskolu un kopā ar Lailu un Intu — 1984. gadā T. Zaļkalna Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas grafikas nodaļā, no 1980. gada piedalās republikas, Vissavienības un ārzemju izstādēs, strādā grafikā, akvareli. Viņai patīk darbs dārzā.

Vēl var piebilst, ka Laila Balode un Inta Bērente ir Latvijas PSR Mākslinieku savienības biedres.

JURIS KAUSA

Riebiņu vārds aizskanējis tālu

Ungārijas Tautas Republikas ATA «Terimpex» pārstāvēja tās direktors M. Pavlovitšs un internacionālo darījumu nodaļas direktore A. Tomazi, Polijas Tautas Republikas ATA «Animex» — kautzīrgu eksporta nodaļas vadītāja E. Kažkura, ekonomikas un cenu konjunktūras nodaļas speciāliste J. Južvika, Čehoslovākijas ATA «Koopol» — no-

daļas «Zirgi un lopi» priekšnieks F. Jagoda un cenu un konjunktūras nodaļas priekšniece L. Papežova, Bulgārijas Tautas Republikas ATA «Rodopaimex» speciālistes Z. Kamenova un T. Dunčeva. Šī apvienība Savstarpējās Ekonomiskās Palīdzības valstu pārstāvju šādā tipa apspriedēs piedalījās pirmo reizi. Nobeigums 2.—3. lappusē

CILVEKI UN GADI
KĀ ATRAZOT
ENTUZIĀSMU?
RIEBIŅU VĀRDS
AIZSKANĒJIS TĀLU
2. lappuse

PACIETĪBA
PĀRSPEJ VISU
TAUTAS DAĪLAMĀTĀ
MEISTARS
3. lappuse

GADĀ REIZI...
DŪMI PAR LAUKIEM
TELĪNA KOPSĀNA
4. lappuse

40

Gadi un cilvēki

1. turpinājums

1950. GADS, KOLHOZS «KRASNIJ OKTJABRĀ»

24. jūlijs:

— iztirīt un sagatavot mārķus linu mērcēšanai;
— līdz 27. jūlijam apvienot bijušo kolhozu putnu un aitū fermas.

25. jūlijs:

— par kolhoza «Krasnij Oktjabrj» saimniecisko un dzīvojamo centru uzskatīt 950 metrus no Riebiņiem pa Viļānu ceļu un 900 metrus pa Silajāņu ceļu, kā arī Feimankas kreisajā krastā — četras viensētas, kultūras un administratīvo centru uzcelt Riebiņu centrālajā laukumā uz Feimankas kreisā krasta (skolas parks), saimniecisko centru — skolas parka dienvidu pusē;

— izveidot būvbrigādi, par tās vadītāju norīkot Nikitu Kovaļenko;

— uzbūvēt labības šķūni ar 2000 kubikmetru ietilpību, stalli 40 zirgiem, kaļķu rūpnīcu ar 79 tonnu jaudu un noliktavu 250 tonnām graudu.

1. augusts:

— kolhoza agronomam Kondrašovam noteikt mēnešalgu 40 darba dienas un 200 rubļus naudas;

3. augusts:

— ganiem F. Senkovam un K. Kozlovam nopirkt apavus.

19. augusts:

— apstiprināt ugunsdrošības raitniekus;
— apstiprināt ciematu sargu un apkopēju.

25. augusts:

— pēc kolhoza priekšsēdētāja G. Širšova ierosmes izveidot labības kūlēju brigādes.

23. septembris:

— Franci Speli atbrīvot no fermas brigadiera pienākumiem un aizsūtīt kursus uz gadu;
— norīkot sargu pie graudu noliktavas;
— izveidot meliorācijas brigādi piecu cilvēku sastāvā.

6. oktobris:

— organizēt ražas novākšanas svētdienas talku;
— nodrošināt, lai neslimotu zirgi.

17. oktobris:

— uzdot brigadieriem vistuvākajā laikā pabeigt novākt graudaugus un tehniskās kultūras;
— kulšanu pabeigt līdz 5. novembrim.

Riebiņu aizskanējis

Sākums 1. lpp.

Plaši bija pārstāvēta apvienība «Skotoimport» no PSRS. Tās delegāciju vadīja ģenerāldirektora vietnieks V. Dmitrijevs, grupā no firmas «Plemskot» bija tās direktors V. Jevdokimovs, plānu un finanšu nodaļas priekšnieks S. Nadašvili, vecākā ekonomiste O. Ivanova un vecākais prezinis A. Doronins. Mūsu valsti pārstāvēja vēl arī PSRS Finanšu ministrijas vecākais eksperts A. Kuzņecovs, Baltrēviņas PSR agrārās tirdzniecības ar ārēm vadošais speciālists G. Nesterenko, PSRS Konjunktūras institūta vecākais zinātniskais līdzstrādnieks, ekonomisko zinātņu kandidāts S. Kuzmins un citi. Latvijas PSR Valsts agrorūpniecības komiteju — zinātniskās un ražošanas apvienības «Seleks» ģenerāldirektora vietnieks R. Stumburs, galvenais zootehniķis E. Treibergs un galvenais speciālists I. Kovaļenoks.

Darba kārtībā bija trīs galvenie jautājumi: tirgus konjunktūras 1988. gadā apspriešana un iespējamās perspektīvas 1989. gadam, informācijas apmaiņa par realizētajiem un gaidāmajiem nolīgumiem, līdzšinējās sadarbības vērtējums un priekšlikumi tās tālākajai attīstībai. Galvenajos programmas jautājumos bija sagatavoti rakstiski dokumenti, tos apspriedes gaitā papildināja ar mutiskiem ziņojumiem, ierosinājumiem un priekšlikumiem.

Apspriedes dalībnieki atzina, ka 1988. gadā pasaules tirgū gaļas pieprasījums bijis ievērojami lielāks nekā piedāvājums. Par vienu no svarīgākajiem iemesliem tika minētas, ka piegādes stipri samazināja Polijas Tautas Republika, Sīe un citi cē-

Kā atražot entuziasmu?

RIEBIŅU CIEMA bibliotēka jau astoto gadu pēc kārtas ieguvusi pirmo vietu rajonā. Šajā laikā tās lasītāju skaits palielinājies apmēram četras reizes un jau pārsniedz astoņus simtus. Vai ik mēnesi pieaug arī grāmatu daudzums — no sešiem tūkstošiem sākumā tas tagad tuvojas divdesmit tūkstošiem. Pašsaprotami, ka līdz ar to attiecīgi palielinā-

jies arī bibliotekāra darba apjoms.

Taču ir bibliotēkā kāds nemainīgs, konstants lielums — tā ir pastāvīgās bibliotēkas vadītāja Alla Krasnopjorova augstā pienākuma apziņa un kompetence, kas nodrošina šo panākumu. Ne tikai plašais grāmatu un periodisko izdevumu klāsts, bet arī mājīgās, gaumīgi iekārtotās tel-

pas, interesantākās literatūras izstādes, ziņošs padoms, daudzveidīgās kartotēkas, kas sniedz priekšstatu par bibliotēkas bagātību, vilktin veļk uz šejieni visdažādāko profesiju, visdažādāko vecumu lasītājus. Un, ja ne uzreiz, tad vēlāk, ar starpbibliotēku abonenta palīdzību, tukšā nepaliek neviens.

Vispateicīgākie lasītāji ir bērni. Daudzi pirmoreiz ierodas ar klasi, citi ar vecākiem, bet pēc tam daļai no viņiem ceļš uz bibliotēku iemīts uz ilgām laikiem, jācer, uz visu mūžu. Vislielākie grāmatu draugi ir tie bērni, kas darbojas bibliotēkas klubā «Avotiņš» (Rodničok). Vajag tikai uz kādu nedēļu nevalas dēļ pārceļt tā nodarbību, un jaunie grāmatu draugi jau nepacietīgi taujā: «Alla Aleksandrovna, kad būs?».

Alla Krasnopjorova ir sava darba entuziaste. Pirms vairākiem gadiem Leningradā beigusi kultūras un izglītības darbinieku tehnikuma kluba nodaļu, viņa sākumā Riebiņos ļoti daudz darīja arī «pa kultūras nama līniju». Vēl ciema ļaudīm nav aizmirsies, kā viņa vadīja dramatisko kolektīvu, organizēja jautro un asprātīgo kluba sacensības, daudzus citus pasākumus. Tāpēc dažādos sabiedriskajos amatos arī tagad vēl arvien grib izvirzīt viņu. Pienākumu loks sanāk plašs — tautas tiesas piesēdētāja, veikala komisijas locekle, deputāte, kultūras pastāvīgās komisijas priekšsēdētāja ciemā. Uz viņas palīdzību cer (un to arī saņem) visos padomju tradīciju pasākumos. Bet tas viss taču prasa laiku, enerģiju...

Ir vēl viens ārēji nemainīgs lielums, stāstot par Riebiņu ciema bibliotēku. Tā ir bibliotēkas vadītāja alga — kā bijusi, tā ir 100 rubļu. Taču, ņemot vērā to, ka dzīves dārdzība aug, ka citu kalpotāju vidējā alga mūsu valstī pēc pēdējiem statistikas datiem gandrīz 2,3 reizes pārsniedz bibliotēkas vadītāja algu, jāse-

cina, ka reāli tā kļuvusi krietni zemāka nekā toreiz, kad Alla Aleksandrovna aprūpē bija četrreiz mazāk lasītāju un grāmatu. Un, ja vēl ņem vērā to, ka kolhozs, pārejot uz pilnu saimniecisko aprēķinu, tagad jau uzskata par neiespējamu kādreiz piešķirt prēmiju arī bibliotēkas darbiniekiem, jo viņi taču strādā «neražojošajā sfērā»...

Alla Krasnopjorova nežēlojas, nesauc pēc taisnības. Viņas veikumu kolhoza ļaužu gaišo dzīves brīžu vairošanā patiesi nevar nosvērt, izmērit, pārdot un attiecīgi notaksēt rubļos. Bet esmu pārliecināta, ka viņa nevar neizjust dziļu sociālu netaisnību. Cilvēks, kurš redz, ka viņa darbs tiek zemu vērtēts, vairs neizjūt prieku to darīt.

— Veca esmu jau palikusi, kā nekā vecmāmiņas godā, nav vairs tā entuziasma, — tā viņa skaidro savu atsalumu. Ne tik sen, piemēram, vairs neparko nebija piedabūjama vadīt āģitbrigādi. Taču es domāju, ka istie cēloņi nav vis «vecumā», bet gan grūti pārvaramā sarūgtinājuma. Citās saimniecībās, augot to labklājībai, ciemu bibliotekāriem taču piemaksā, uzskata viņus par saviem ļaudīm, par kuru reālo dzīves līmeni jāgādā.

Turklāt nepiedodama tuvredzība ir uzskatīt kultūras darbu par «neražojošu». Tas nav manis izdomāts, bet jau sen saprasts valstīs ar augstu attīstības līmeni un apstiprinājies zinātniskos pētījumos. Atļaušos te diezgan garu profesora, filozofijas zinātņu doktora Meraba Mamardašvili domu citējumu no intervijas žurnālā «Naše nasledije»:

«Starp citu, šī kultūras (tas ir, iekšējās attīstības) problēma attiecas arī uz valsts tehnisko potenciālu. Mēs bieži nenojaušam, cik bagāta un sarežģīta ideju pasaule, morālistiskas un pilsoniskas iemaņas stāv aiz tiem tehniskajiem jaunumiem un sasniegumiem, kurus mēs vērojam pie Rietumu kaimiņiem. Un domā-

jam, ka tā ir vienkārši tehnika un mēs tā tad varam kaut ko līdzīgu arī pašī. Bet pat «vienkārši tehnika» vienmēr ir kultūras, garīgā kodola produkts. (...) Mēs bieži vien mehāniski kopējam kaut ko, bet vēlāk tas viss mūsu apstākļos ātri lūst un iziet no ierindas, vai arī vispār izrādās par kaut kādu kustībā neiekļaujamu viņpasaules brīnumu, kā, piemēram, kompjūteri. Bet tas ir likumsakarīgi, jo mēs nemam tikai pašas lietas, nevis to, kas stāv aiz tām.»

Tāpēc ka to, kas stāv aiz tām, uzreiz paņemt nevar, tas jāuzkrāj sevī, sabiedrībā pakāpeniski. Visādiem līdzekļiem. Arī ar bibliotēku atbalstīšanu. Viss taču ir nesaraucamā saistība: kultūra — ar tehniku, tehnika — ar darbu ražīgumu, bet tas savukārt ir kila materiālās labklājības pieaugumam.

Mūsu laiks prasa jaunu domāšanu — politisko, ekonomisko, vispārīlēcisko gan lielās lietās,

Jaunais Ceļš

1989. gada 9. aprīlī

vārds tālu

loni bija par iemeslu tam, ka ievērojami palielinājās cenas (tās bija augstākās pēdējos gados). Sociālistisko valstu piegāžu apjoma samazināšanos noteica arī tas, ka šeit samazināts zirgu skaits, vairākos gadījumos eksportam papildu grūtības radīja pastiprinātā veterinārā kontrole importējošajās valstīs.

Novērtējot tirgu 1989. gadā, atzīmēts cenu pieaugums pirmajos mēnešos. Tālāko tirdzniecības attīstību noteiks divi faktori: piegāžu no sociālistiskajām valstīm līmeņa stabilizācija sakarā ar eksporta iespēju ierobežošanu, eksportieriem pieņemamās cenas var palielināt zirgu galas iepiūšanas pieaugumu no ASV un Kanādas.

Sociālistiskās sadraudzības valstīs risinās ārējās tirdzniecības reorganizācija, līdz ar to ĀTA vairs nav kautzirgu monopoleksportētāja savās valstīs, tas apgrūtina jauno ĀTA eksporta un cenu koordināciju.

Apspriedes dalībnieki atzīmēja sadarbības lielo pozitīvo lomu, atzinīgi novērtēja tās rezultātus un atzina par nepieciešamu turpmāk organizēt informācijas apmaiņu ik mēnesi.

Ar pateicību tika pieņemts priekšlikums par nākamās apspriedes rīkošanu Bulgārijā, ko ierosināja ĀTA «Rodopaimpex» pārstāves.

A. MEZMALIS

gan sikumos. Sajā sakarībā mūsu bibliotēka izraisa vēl kādas pārdomas. Cilvēki, kas apmeklē bibliotēku, ievēro neatbilstību starp skaisto, plašo lasītavu un pārblīvoto bibliotēkas abonementa un grāmatu zāli. Jaunā pļeeja telpu dizainam, kuras pamatā ir nevis ārējais efekts, bet gan funkcionālā lietderība, prasa pēc reformas Riebiņu bibliotēkas un lasītavas iekārtojumā. Ir zināms, ka tādās bibliotēkās kā V. I. Lenina Centrālā Valsts bibliotēka Maskavā, ik gadus grāmatu plauktī jāpaģarina par 20 kilometriem, lai tajos varētu izvietot visus jaunpienākušos pasaules iespieddarbus. Ar Riebiņu bibliotēku tik traki, par laimi, vēl nav, taču arī te jaunajām grāmatām jau sen par šauru. Kā rāda prakse, lasītavā galdu skaitu varētu samazināt, jo lauku cilvēkiem nav legāles ilgi sēdēt lasītavās — tie ar grāmatu, žurnālu nesteldzīgi biedrojas mājās. Tāpēc lasītavai pietiktu ar vienu no mazākajām telpām, atbrīvojot plašāko arvien pieaugošā grāmatu fonda izvietojšanai. Vairāki ārēji neizskatīti, efektīgi, toties būtu ērtāk gan lasītājiem, gan bibliotēkas darbiniekiem, un tas taču ir galvenais.

Būtu labi, ja šo priekšlikumu par optimālu uzskatītu cilvēki, no kuriem viss atkarīgs.

Kā atrādot entuziasmu — es jautāju šī raksta virsrakstā. Manuprāt atbilde varētu būt ļoti vienkārša: ar saprātīgu un iedziļināšanos problēmas, ar morālu un materiālu atbalstu entuziastiem. Visās jomās.

L. LAUCE

ATTELOS:

bibliotēkas vadītāja Alla Krasnojorova un jaunā grāmatu draugu kluba «Avotīņš» nodarbības.

V. STEPANOVA foto

Jaunais Ceļš

VEL gadus desmit atpakaļ, braucot pa Rēzeknes — Ludzas ceļu, Niperovā pie Krompānu sētas skatienu piesaistīja neliela siltumnīca. Toreiz tikko bija sācies puķu audzēšanas bums. Taču drīz vien aiz tās izauga cita celtnie. Pazinēji, pēc piebūves jūmtā ierīkotās atceļamās lūkas, tani sazīmēja podnieka darbnīcu.

Sen vairs saules zaķiņš ne spīdina siltumnīca, kādreizējā no vairākām piebūvēm salīpinātā būcena vietā tagad paceļas arhitektoniski gluži izskatīga celtnie. Tās apdzīvotājs — keramiķis Juris Krompāns.

Gana no skauģiem aprunāts: bijušais oficiants, puķu audzētājs, saodis keramikā lielo rubli, izvērsies par desmit...

No viņa talanta cienītājiem apbrīnots: lūk, izsities gandrīz bez izglītības no nulles līdz Tautas daiļamata meistaram Lūk, ja pirmo darbnīcu piemeklēja ugunsnelaime, nebūt nav kritis izmisumā, un, līdz pat galam vēl nepārvarējis stresu, jau sācis domāt par jaunas celtniecību!

Varbūt Juris Krompāns ar keramiku arī nopelna vairāk nekā dažs cits. Viņš strādā gandrīz bez brīvdienām, 12 un vairāk stundas diennaktī. Viņam palīdz sieva. Pagūst pārpildīt normu gan pamatdarba vietā — ražošanas apvienībā «Dailrade», gan līgumsaistības ar LPSR Mākslas fondu. Atliek trauki arī tirgum.

Tiesa, tajā visā ir arī savs «bet». Ja daudz virpo, daudz veido — vai neparādās rūpnieciskums, pats lielākais jaunums, no kā tautas mākslai jābēg pēc iespējas tālāk? Ja J. Krompānam par to ierunājas, viņš kaunīgi nodur acis. Var redzēt arī pats sen sapratis, ka tas var kļūt par klupšanas akmeni ceļā uz skaidro mērķi. Tā ir inerce, kura izaugusi ne tikai no iepriekšējā darba ražošanas apvienībā «Latgales keramika», bet arī no «Dailrades» ierēdņiem, kam meistaru nododamajā produkcijā galvenais nav vis mākslas tradīcijas, bet tehniskā un komerciālā kvalitāte.

Jā, šādiem tautas mākslas skietamības džungļiem nav viegli izlauzties cauri, lai beidzot zaļā rīta rasā ieraudzītu mirdzošu plavu — tautas dvēseli. Juris gan jūt, ka tepat, tepat tai jābūt, varbūt tikai istajā vietā un laikā jāpašķir apkārt sazēlušai ikdienības biežna un, lūk, tu jau esi atradējs!

Vislabāk keramikā J. Krompānam padodas svečturi. Daži pavisam tuvi klasiskajiem kanoņiem, un tajā pašā reizē — gluži krompāniski, daži ceļā uz arhitektoniski plastiskā risinājuma pilnību (visbiežāk lieka kāda volūtiņa vai atzars). Bet tas, ja ar kritiķa aci skatās. Vai gadus desmit atpakaļ jauno keramiku darinājumiem bija tādi paši kritēriji?

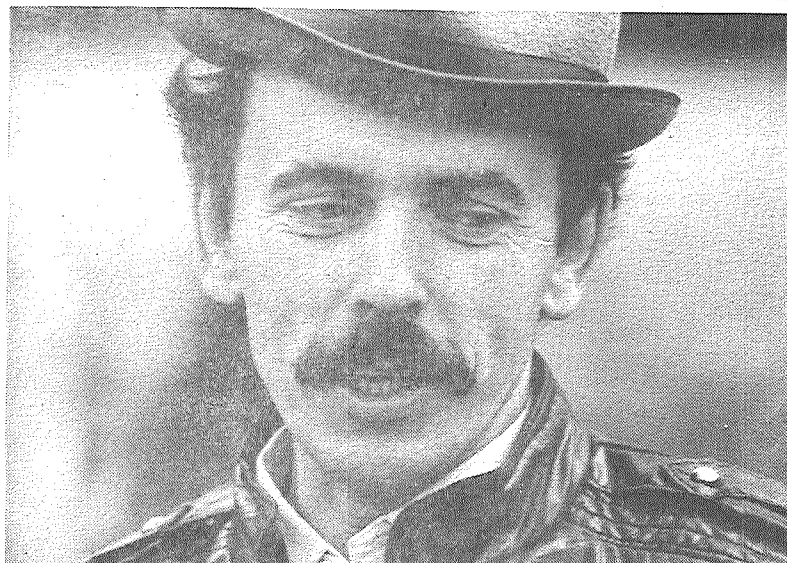
Un krūzes. Kāds norūktu: «Bezpersoniskas...».

«Vāzes — bez individuāla rokraksta...»

Nē! Beigu beigās tā var ledzīt strupceļā patiešām centīgu keramikas darba rūķi.

Lielākajai daļai no agrākajiem

PACIETĪBA PĀRSPĒJ VISU Darbi izstādīti agrofīrmas zālē

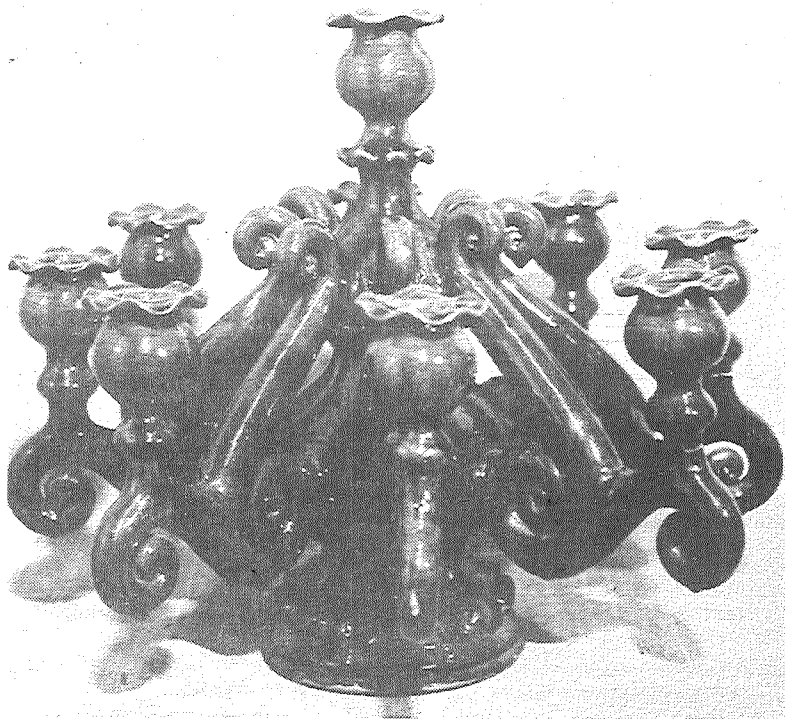

Latgales podniekiem ļabi, ja viens no piecdesmit darinājumiem bija neatkārtojamības apdvests, arī tagadējiem keramiķiem tāpat jāpārvirpo simti un tūkstoši darinājumu, lai atrastu savu individuālo radošo rokrakstu, savas stilistiskās īpatnības.

Un J. Krompāns virpo, un arī

un Rokiškos. Sogad — Polockā. Un tagad — Riebiņos.

Bet iebrauciet, kā daži meļo. «Latgales keramika lepnākajā darbnīcā», un jūs sastapsiet optimistisku puisi, kuram no cieņiem neērti paprasīt pašizmaksu par viņiem iepatikušos darinājumu. Nē, es šeit neaicinu uz

atrod, kas summējoties sāk palikt par viņa patību.

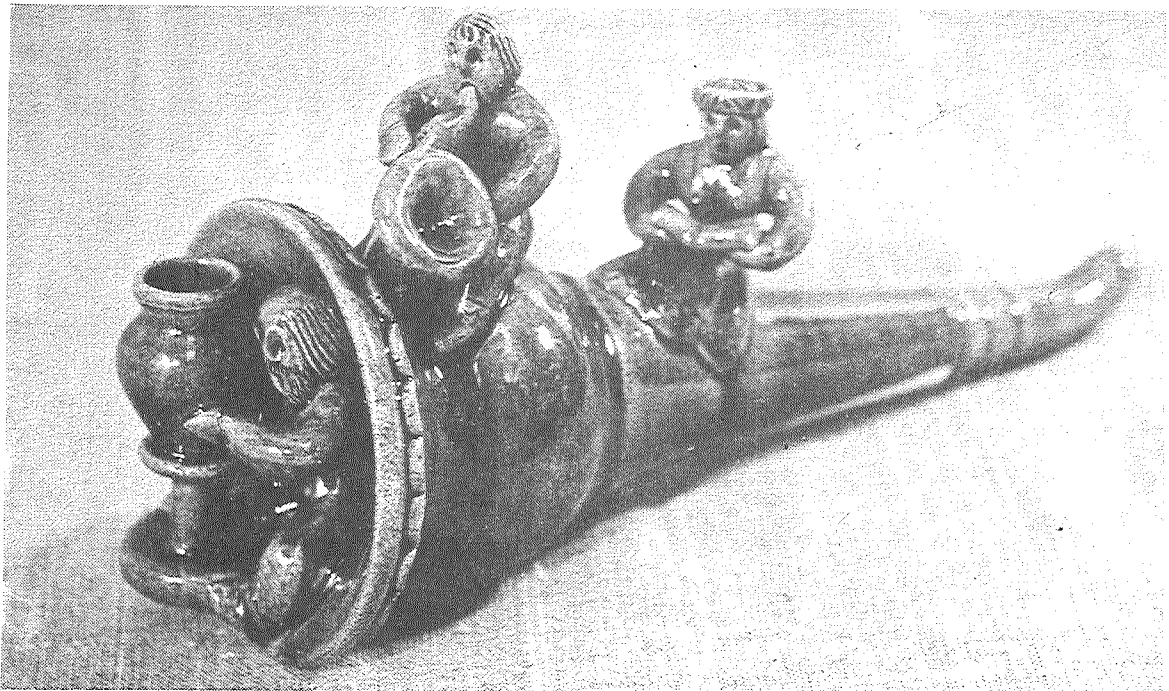
Viņa svečturi bijuši gan starptautiskajā — gadatirgū Plovdivā, gan Maskavā, PSRS Tautas saimniecības sasniegumu izstādē, republikāniskajās skatēs. Kopā ar Viktoru Pankovu sarīkojis personālizstādes: Rēzeknē, Ludzā, Lietuvas PSR Kupiškos

podu bezmaksas iegūšanu. Taču šķiet, ka viena no Jura Krompāna būtiskākajām īpašībām — īsts latgalieša dāsnums.

A. KUKOJS,

A. Paulāna Tautas lietišķās mākslas studijas vadītājs

A. BONDARENKO foto

netālu no Ozolmulžas.

Par viņa plašajām interesēm,

dzīves patiesību, savdabīgo izjūtu un uziveri var spriest no

šeit publicētā attēla: viens no viņa darbiem — «Taure».

GADĀ REIZI...

No gadu simteņa uz gadu simteni, no paaudzes uz paaudzi kā stafete tiek nodoti pirmā aprīļa joki. Zinātnieki ierosina turpat desmit dažādus ticamus izskaidrojumus, kad un kā cēlusies šī jautrā ieraša. Daudzi vēsturnieki uzskata, ka Eiropas zemju tautas šo tradīciju aizguvušas no senajiem romiešiem. Stāsta, vēl isti nav bijusi pabeigta «mūžīgās pilsētas» pirmo kvartālu izbūve, romieši esot nolēmuši lūkot sev sievas. Esot bijuši par godu Neptūnam sarīkoti grandiozi un pompozi svētki, uz kuriem uzaicinājuši arī kaimiņus no sabiedrības cilts. Kad svētki jau bijuši kulminācijā, bruņotie romiešu karavīri atšķīruši sabiedrību vīriešus no viņu sievietēm... Zinātnieki apgalvo, ka šis gadījums, kurš vēsturē zināms kā «sabiedrību nolaušana», bijis tieši pirmajā aprīlī.

Krievu seno laiku speciālisti, savukārt, šo dienu saista ar mūsu priekšteču prozaiskajām saimnieciskajām rūpēm. Vienkāršajiem laukiem ap šo laiku izbeidzās ziemai iekrātē pārtikas krājumi. Bija ļoti labi, ja pavasara sākumā saimniece uz galda varēja uzlikt tos pašus parastos kāpostus. Turklāt šajā dienā, kā vēsta tautas nostāsti, no ziemas miega modies arī mājas gars. Lai pielabinātos tam, kurš pēc ziemas gulēšanas bijis dusmīgs un drūms, cilvēki centušies pēc iespējas labāk apmānīt gan viens otru, gan arī šo visur esošo garu, stāstīdami, cik bagātīgi klāts viņiem šodien esot galds...

Pirmā aprīļa joku izplatīšanas Krievzemē veicināja paņēmušies I. «Joki ļoti uzjautrināja pašu caru, katru gadu ap šo laiku viņš izdomāja kaut ko līdzīgu» — rakstīja viens no viņa laikabiedriem. Kā jau tas pienākas imperatoram, Pēteris I arī jokoja plašos mērogos. Stāsta, kādreiz pusnaktī pirmajā aprīlī galvaspilsētas iedzīvotājus no miega uzrāvuši zvanu trauksmainā zvanišana, lielgabalu šāvienī, nertardu sprakšķi... Samiegojušies Pēterburgas iedzīvotāji ieraudzījuši, ka imperatora dārzā pret debesīm ceļas milzīgas ugunsmeles un nekavējoties steigušies palīgā. Taču pie dārzā viņus apturējusi sardze un paskaidrojusi, ka tas bijis tikai monarha joks. Daži pirmā aprīļa joku piemēri no citiem laikiem.

Vācu pilsētas Mecas garnizona

komandieri 1873. gada 31. martā saņēma telegrammu, ka pirmajā aprīlī viņu pilsētā ierodas Persijas šahs un viņa sagaidīšanai stacijā jānostāda goda sardze. Pedantiskie vācu virsnieki, protams, neuzdrīkstējās atcerēties «zelta likumu»: «Pirmais aprīlis — nevienam netici!». Goda sardze vairākas stundas nostāvēja uz perona stacijā, kamēr noskaidrojās, ka tas bijis tikai pirmā aprīļa joks un vairāk nekā. Militārās personas bija ārkārtīgi saniknotas, taču šīs idejas «auto-ru» tā arī neizdevās atklāt.

Gadās, ka joki ir tik izcili izdevušies, ka pat zinātnieki tos uzņem par tīru patiesību. 1835. gada 1. aprīlī laikraksts «New York San» ziņoja, ka pazīstamais astronoms Geršelis uz Mēness atklājis dzīvus radījumus, kuri līdzīgi lidojošajiem mērkaķiem. Šo ziņojumu pārpublicēja daudzas citas avīzes un Geršelis vēl ilgi pēc tam saņēma apsveikumus no kolēģiem astronomiem.

Laikraksta «Wisbadener Tageblatt» līdzstrādnieki 1950. gada pirmajā aprīlī publicēja «lidojošā šķīvīša» pilota, kurš cietis avāriju Visbādenes tuvumā pirms dažām dienām, fotoattēlu. Fotografijā bija redzams, ka šīcinu vienkājaino «zaļo cilvēciņu» stingrā satvērienā tur virsnieks, bet otrajā rokā nes skābekļa aparātu, ar kura palīdzību nodrošina elpošanu citu planētu «sūtnim». Šis attēls vairāk nekā trīs gadu desmitus tika pārpublicēts dažādos izdevumos, kas bija vērtīgi «lidojošajiem šķīvīšiem». Ufologi (speciālisti NLO — neizzinātajos lidojošajos objektos) aplūdināja Pentagonu ar vēstulēm, pieprasot sniegt informāciju par ārpuszemes civilizācijas lidojošā aparāta pilota turpmāko likteni.

Tikai 1981. gadā kļuva zināms, ka 1950. gada sensācija bijusi laikraksta redaktora un viņa drauga — fotogrāfa joks. «Atnācēju no kosmosa» ar labpatiku notēlojusi fotogrāfa piecgadīgā meitina. Prasmīgi izpildītais retušs meiteni pārvērtis par mīklaino «citplanētieti». Amerikāņu virsniekiem, kuri piedalījās šajā spēlē, bija ļoti nopietns un respektabls izskats. Tieši tas tad arī bija, kas fotoattēlam piešķīra īpašu «dokumentalitāti».

K. BELSEVICIS
(«Za Rodinu»)

Dūmi pār laukiem

Slikti ieradumi ir noturīgi, — gari un plaši tiek rakstīti un runāti, kādu jaunumu nodara sausās zāles dedzināšana, tomēr katru pavasari pāri laukiem virpulo dūmu mākoņi. Arī šogad saņemtas ziņas, ka republikā, neuzmanīgi dedzinot pērno zāli, nodegušas dažas ēkas. Bet ja arī tāda nelaime nenotiek, tad tomēr šāda dedzināšana nodara ļaunumu dabai. Aiziet bojā koki, kukaiņi, rūpuļi, sadeg putnu ligzdiņas, pat sīkie dzīvnieciņi, kuri nespēj izbēgt no liesmām. Auksts, debesīs ik pa brīdīm sāk lidot «baltās mušīņas», bet na-

baža stārķiem, kuri pirmie atlidojuši, nav barības, jo vārdes sadegušas liesmās.

Kā mēms nosodījums cilvēku rīcībai ilgi rēgojas izdegušie melnie plankumi. Kad visapkārt jau sazēlusi koša zālīte, tajās vietās vēl joprojām saglabājas melno pelnu kārtas. Daba ir līdzsvarojusi savus spēkus, devusi iespējas augt un attīstīties katram zāles stiebram, krūmam, abiniekam vai dzīvniekam, bet cilvēks atnāk ar sērskociņu kārbīnu un vienā rāvienā izjauc šo harmonisko saskaņu. Novītusi zāle atdod zemei atpakaļ barības vielas, ko paņēmuši augšanas un attīstības laikā.

Nebendēsim dzīvo dabu pašā tās atmodas sākumā! Jau tā tai gaužām nodarīts pāri!

Kad un ko sēsīm?

AGRONOMA J. Jirgensona pēc tautas novērojumiem sastādītajā kalendārā aprīlī ir šādas sējai un stādīšanai labvēlīgas dienas:

- 8. IV — tomāti dēstiem, salāti;
- 9. IV — pupas, burkāni, pētersīļi, salāti;
- 10. IV — dilles u. c. garšaugi;
- 12. IV — gurķi dēstiem, redīsi;
- 13. IV — kāposti, ķirbji dēstiem;
- 15. IV — augļu koki, ogulāji, koki un krūmi;
- 19. IV — zirņi;
- 20. IV — zaļbarība, zālāji;
- 21. IV — labība, zirņi, kaņepes;
- 22. IV — labība, pupas, kaņepes;
- 24., 25. IV — visi sakņaugi;
- 28. IV — kartupeļi.

Jāzina un jāievēro

Ar likumu noteiktas ūdenstilpju piekrastes aizsardzības joslas. Tās ir divas. Stingrā režīma joslā aizliegts izvietot jebkādas aizžogojumus un būves, kas nav saistīti ar ūdens izmantošanu, aizliegts mazgāt tehniku un mašīnas, lietot indīgās ķīmikālijas un šķidros mēslojumus. Šīs joslas platums ir 10 metri.

Ierobežotas darbības joslas platums ir 200 metri. Tajā aizliegts izvietot naftas produktus, minerālmēslu un indīgo ķīmikāliju noliktavas, lopkopības fermas, notekūdeņu krātuves, mehāniskās darbnīcas, tehnikas apkopes un mazgāšanas punktus, kā arī citus objektus, kas negatīvi ietekmē ūdeņu stāvokli, kaitēt minerālmēslojumu no lidmašīnām, kā arī virs sasalušas augsnes un sniega, iekārtot atkritumu izgāztnes, laistīt augsnes ar notekūdeņiem.

Šie noteikumi apstiprināti ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu.

LAIKRAKSTS

«JAUNAIS CEĻS»:

— pieņem publicēšanai sludinājumus no iestādēm un organizācijām, sniedz reklāmas pakalpojumus; — pieņem sludinājumus no individuālajiem pasūtītājiem.

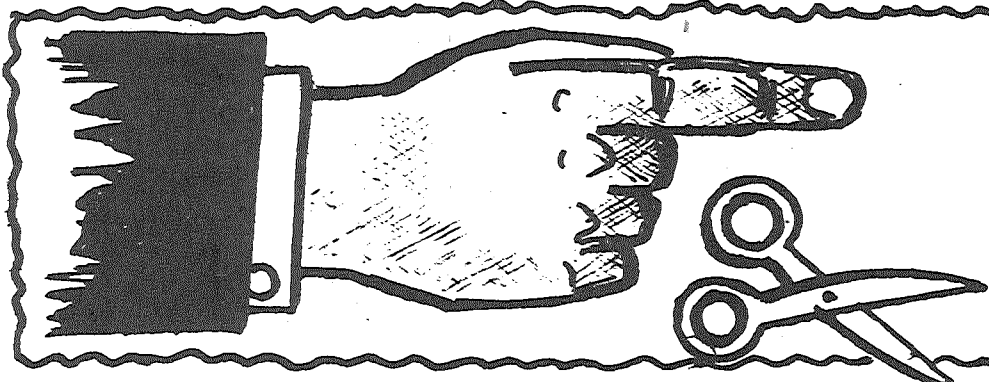
Kino aprīlī

- 9. «Viss ačgārni», 1. un 2. sērija (Indija).
- 10. «Patversme pilngadīgajiem» («Kirgizfilm»).
- 11. «Jauno izpriecās» (M. Gorkija st.).
- 12. «Piedod!» («Lenfilm»).
- 13. «Vientuļais riekstkoks», 1. un 2. sērija («Armenfilm»).
- 14. «Lielā pastaiga», 1. un 2. sērija (Francija).
- 16. «Burvība «Queen» Budapeštā» (Anglija, Ungārija).
- 17. «Uguns lokā», 1. un 2. sērija (ASV).
- 18. «Salvadora», 1. un 2. sērija (ASV).
- 19. «Imperijs aizstāvēšana» (Anglija).
- 20. «Kāds pārlaidās pār dzeguzes ligzdu», 1. un 2. sērija (ASV).
- 21. «Milas spēks», 1. un 2. sērija (Indija).
- 23. «Mīlestība no pasāžas» (Čehoslovākija).
- 24. «Bez uniformas» («Lenfilm»).
- 25. «Nesamierināmās pretrunas», 1. un 2. sērija (ASV).
- 26. «Fantastisks stāsts» (A. Dovženko st.).
- 27. «Laulības dzīve», 1. un 2. sērija (Francija).
- 28. «Zorro lielais piedzīvojums» (Meksika).
- 30. «Mazā Vera», 1. un 2. sērija («Mosfilm»).

SAKUMS PLKST. 19.30.

K. GUSEVA

Redaktors A. RANČANS

Teliņa kopšana

Stundu — pusotras pēc atnešanās vajag padzirdīt teliņu ar siltu jaunpienu. Pirms slaukšanas govš tesmeni noteikti apmazgā ar siltu ūdeni, noslauka ar tīru dvieli. Pirmās strūklīņas slaucēn neslauca, jo tajās var būt mikrobi.

Jaunpiens ir dabīga, gluži neaizvietojamā barība teliņam. Pirmajā reizē tam izdzirdina no 0,6 — 0,8 līdz 2 litriem jaunpiena. Trīs līdz četras dienas jaunpienu var dot, cik teļš vēlas. Ir novērots, ka teliņi, kas to saņēmuši virs normas, labi aug un attīstās, viņiem reti nākas slimot ar kuņģa un zarnu slimībām. Pirmās divas — trīs nedēļas teliņu vajag dzirdināt ne retāk kā trīs reizes dienā.

Ar varu ēdināt teliņu nav vēlama, jo pārbarošana noved pie gremošanas traucējumiem. To jaunpienu, kas palicis pāri no iepriekšējās ēdināšanas reizes, nedrīkst dot — tajā var būt savairojušies mikrobi! Labāk to iz-

dzirdināt jebkuram citam dzīvniekam tikko slauktu, jo sildot tas var sarecēt.

Sekojiēt lai teliņš dzer lēnām, nelieliem malciņiem, vislabāk no pupiņa dzirdnes.

Teliņu var pielaist pie govš ziņai. Tad viņš ne tikai saņem svaigu, tīru, bioloģiski vērtīgu jaunpienu, bet arī labi masē tesmeni. Atlikušo pienu vajag izslaukt. Pirms zišanas tesmeni sagatavo tāpat kā pirms slaukšanas. Pēc dzirdināšanas teliņa purniņu vajag apmazgāt ar siltu ūdeni un noslaucīt ar tīru dvieli, citādi jaunpiena paliekas sāks skābt. Lai normāli notiktu gremošana, pārtraukumos starp dzirdināšanu ar jaunpienu (pienu), jaunpiedzīmušajam vajag dot siltu vārītu ūdeni, bet no desmit līdz piecpadsmit dienu vecuma — jaunpienu (pro-

tams, labas kvalitātes) ūdeni. Pirmajās trijās nedēļās teliņš izdzer 500 līdz 700 gramus ūdens dienā. Jāņem vērā, ka ūdens trūkums dzīvnieku ietekmē daudz negatīvāk nekā barības trūkums.

Jaunpiens saglabā savas vērtīgās īpašības piecas, sešas, dažkārt desmit dienas. Bet tad tā sastāvs strauji mainās, un tas pārvēršas par pienu, kura uzturvērtība ir krietni zemāka. Tāpēc jau kopš piektās līdz septītajās dienas teliņu vajag piebarot. Šim nolūkam noder maisījums no 15 gramam malta krīta, 10 gramam kaulu miltu un 5 gramam sāls. Tā ir viena teliņa norma dienā. Pēc tam, kad teliņš iemācījies ēst koncentrātus un sienu, šī maisījuma vietā viņam var dot 15 gramus malta krīta un 15 gramus sāls dienā, pievienojot tos koncentrā-

tiem. Minerālvielu piedevas diennakts normu izbaro 2 līdz 3 reizēs. Barības devai obligāti pievieno galda sāli.

Kopš piektās — sestās dzīvības dienas teliņam reizē ar jaunpienu sāk dot koncentrātus. Sākumā tas ir auzu ķīselis. Kā to sagatavot? Kilogramu auzu putrainu aplej ar 2,5 litriem karsta ūdens, rūpīgi izmaisī un pusstundu nostādina. Iegūto dziru izspiež caur sietu, pievieno sāli (vustējkarotes uz vienu litru šķidrums) un, pastāvīgi maisot, gāva, līdz tas sabiezē. Ķīseli gatavo tīrā traukā tikai vienai dienai. To uzglabā aukstā vietā, pirms izēdināšanas uzsildot līdz 35 grādu temperatūrai karstā ūdenī. Ķīseli dod kopā ar pienu.

Sākot no sešu mēnešu vecuma, audzējamās teles barības devas pamatdaļu veido rupjā un sulīgā lopbarība — siens, sakņaugi, skābarība.

JAUNAIS
CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās. Fotosalikums.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofirma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodajas vadītājam — 56732

Met. Pasūt. 1100 1997

Iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespiedloksne.